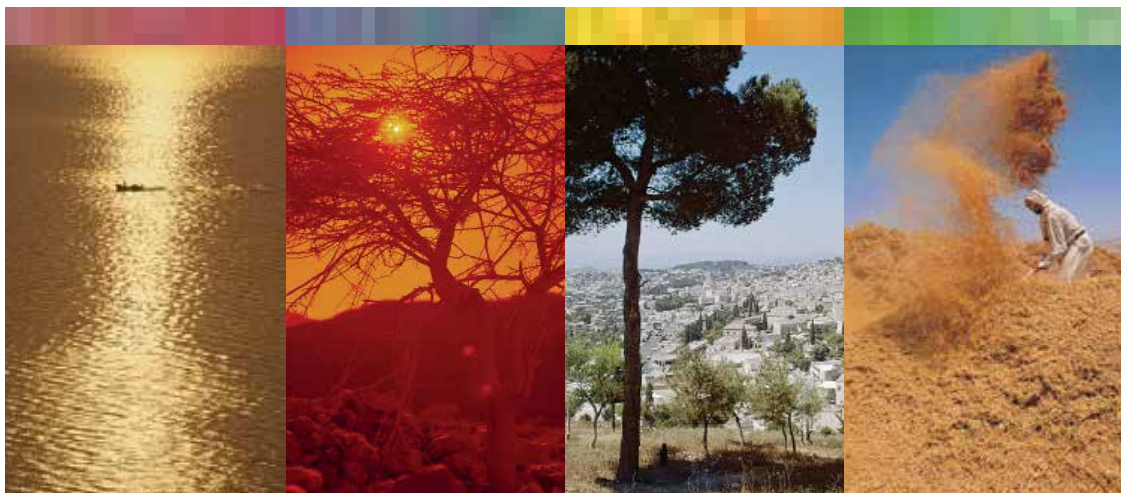

Handboek bij de Bijbel

VIJFDE, GEHEEL HERZIENE EN UITGEBREIDE EDITIE

Onder redactie van
PAT EN DAVID ALEXANDER

KOK

Tekst copyright © 2009 Pat en David Alexander
Copyright van deze uitgave © 2017 Lion Hudson

Vijfde druk, volledig herziene editie, 2017

© Uitgeverij Kok – Utrecht

Text copyright © 2009, Pat and Daniel Alexander
Original edition published in English under the title *The Lion Handbook to the Bible* by Lion Hudson plc., Oxford, England. This edition copyright © 2009 Lion Hudson

Vertaling drs. H.A.Hof-Hoogland
Ontwerp, kaarten en tekeningen door Tony Cantale Graphics
Opmaak omslag en binnenwerk Spaansenmedia

ISBN 9789043528771
E-book ISBN 9789043528740
NUR 700

Tenzij anders vermeld, zijn de Bijbelteksten overgenomen uit de NBV 2004.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

VOORWOORD

De Bijbel is het meest verspreide en meest gelezen boek ter wereld. Sommigen lezen de Bijbel uit nieuwsgierigheid, sommigen als deel van een geestelijke zoektocht, anderen om het rijke culturele erfgoed.

Dit Handboek is bedoeld om naast de Bijbel te gebruiken. Het is geen specifiek naslagwerk, dat de lezer over de Bijbel vertelt. De opzet is de relevante gegevens pagina na pagina samen te brengen, informatie die anders verzameld zou moeten worden uit verschillende naslagwerken. Dit wordt zowel visueel als door het geschreven woord gerealiseerd. De foto's, kaarten en tekeningen zijn er niet om de tekst te verluchten, maar om de betekenis toe te lichten. Het Handboek kan gebruikt worden bij elke versie van de Bijbel.

Behalve een boek naast de Bijbel te zijn, beoogt het Handboek ook naast de lezer te staan, aantrekkelijk en toegankelijk te zijn. Bij het redigeren ervan hebben we speciaal diegenen in gedachten gehad die mogelijk onbekend zijn met de Bijbel. Achtergrondinformatie is dus niet nodig. De vele deskundige medewerkers drukken zich simpel – maar niet simplistisch – uit. Technische termen zijn tot een minimum beperkt. Waar deze onvermijdelijk waren, worden ze uitgelegd.

Het hoofddoel is de lezers te helpen de eigenlijke tekst van de Bijbel te begrijpen. De Bijbelgids-gedeelten – Deel 2 over het Oude Testament, Deel 3 over het Nieuwe Testament – nemen elk bijbelboek paragraaf na paragraaf onder de loep met samenvattingen en aantekeningen waar verdere uitleg nodig is. Korte artikelen, geschreven door specialisten, bieden de mogelijkheid speciale interesses verder uit te diepen.

De volgende stappen zijn er om te verklaren wat men heeft gelezen en te evalueren wat de Bijbel ons heden ten dage te zeggen heeft. Dat betekent te ontdekken of een bepaald boek geschreven is als gedicht of als proza, als verhaal of als brief – in het licht van de historische achtergrond. De kaarten en artikelen in Deel 1 moeten de lezer hierbij helpen. En Deel 4, het

Feitenregister, vergemakkelijkt het lokaliseren van informatie over mensen, plaatsen en onderwerpen en het vinden van foto's.

Het openslaan van de Bijbel bij Genesis en door te lezen tot Openbaring is meestal niet de beste manier om te beginnen. 'Het lezen van de Bijbel' (in Deel 1) biedt een aantal nuttige alternatieven.

Het Handboek is klaar voor gebruik; men kan beginnen waar men wil: met een bijbelboek, een figuur uit de Bijbel, een bepaald punt, bijbelse archeologie, cultuur of literatuur. Sommigen houden van grasduinen; anderen werken liever in volgorde, van het begin tot het eind.

Het Handboek is voor het eerst uitgegeven in 1973. In 1983 werd het herzien om enige belangrijke vertalingen die inmiddels waren verschenen, in te passen. In 1999 kregen we de gelegenheid om het boek volledig te herschrijven en opnieuw te ontwerpen, om veel nieuwe afbeeldingen in te voegen waarmee we het verleden konden laten herleven, en het boek splinternieuwe kaarten en tekeningen te geven. Nieuwe ontwikkelingen in de bijbelse wetenschap konden daarin meegenomen worden, en we konden reflecteren op meer recente interesses van lezers. Vele nieuwe medewerkers, vrouwen en mannen, werden uitgenodigd om een nieuwe bijdrage te leveren en hun expertise met ons te delen: een dichter schreef over de psalmen, een begenadigd auteur die vele jaren in het Midden-Oosten woonde, schreef karakterstudies over de vrouwen in de Bijbel. We gingen dieper in op de belangen van de mens – in de zorg om de schepping, in verhalen (die zo'n grote rol spelen in de Bijbel), op het gebied van rechtvaardigheid, de rol van de vrouw, de relatie tussen de verschillende religies...

De hoop dat deze nieuwe editie de lezers 'in het nieuwe millennium' zou dienen, is uitgekomen, gezien het feit dat deze nog wijdverspreider is.

David, die vanaf het begin het Handboekproject bedacht en uitgewerkt heeft, stierf in 2002. Dus ik heb de vierde editie op me genomen, wat meer bescheiden van opzet, maar niettemin met opnieuw een grondige herziening

van de tekst, zonder Davids onschatbare bijdrage. (Ik blijf 'we' gebruiken in wat hierna komt, aangezien alles wat gezegd wordt gaat over alle edities van het Handboek.)

Evenals in de vorige edities is de bijbeltekst grotendeels gehandhaafd, zoals deze samengaat met de verschillende soorten literatuur. De grootste zorg behelst de inhoud en de betekenis van de Bijbel, meer dan zaken van zuiver technische aard. Waar de geleerden van mening verschillen, hebben we geprobeerd dit duidelijk te maken, zonder noodzakelijkerwijs in debat te gaan.

We zijn de wetenschappers dankbaar dat zij de vruchten van hun arbeid met een breed publiek hebben willen delen. De wetenschappelijke standaard naslagwerken waren een belangrijke bron van informatie. We danken allen die direct of indirect aan dit boek hebben bijgedragen, door hun inzichten in de onderwijzingen van de Bijbel met ons te delen, hun eigen materiaal direct beschikbaar te stellen, of gewoon door de vreugde die zij beleven aan het bestuderen van de Bijbel, overtuigd van de grote betekenis ervan en de macht om het leven te herscheppen.

We danken ook degenen die op vele andere manieren hebben geholpen. Sommigen staan vermeld onder 'Dankbetuigingen', hoewel dit nauwelijks recht doet aan de enthousiaste bijstand die we van vele verschillende kanten mochten ontvangen – van directeuren van specialistische musea en verzamelingen tot degenen die gastvrijheid en hulp verleenden, informatie verschaften en vooral bemoediging gaven.

Wat mij persoonlijk betreft, geen enkel boek heeft zo'n belangrijke rol in Davids leven gespeeld, noch in het mijne, als de Bijbel. Ik hoop dat het Handboek zijn aandeel kan blijven leveren om lezers te helpen de Bijbel te begrijpen, de schatten erin te ontdekken en de uitdagingen ervan tegemoet te treden.

*Pat Alexander
Oxford*

De boeken van de Bijbel

HET OUDE TESTAMENT (39 BOEKEN)

DE VIJF BOEKEN

- Genesis
- Exodus
- Leviticus
- Numeri
- Deuteronomium

Deze boeken bevatten de verhalen van de schepping van de wereld, de zondvloed en de aartsvaders (en moeders!) van het land Israël (Genesis); de slavernij in Egypte en de uittocht (Exodus); en de 40 jaar van omzwervingen in de Sinaiwoestijn (Numeri; Deuteronomium).

Ze bevatten ook de gave van Gods wetten aan zijn volk, neergelegd in de Tien Geboden (Exodus; Deuteronomium) en gedetailleerde regels voor dankgebeden en erediensten, geconcentreerd op de tabernakel (de speciale tent van God) (Exodus; Leviticus).

Horus, gesymboliseerd door dit oog, was een van de goden van Egypte, waar de Israëlieten in slavernij verkeerden.

ISRAËLS GESCHIEDENIS

- Jozua
- Rechters
- Ruth
- 1 & 2 Samuel
- 1 & 2 Koningen
- 1 & 2 Kronieken
- Ezra
- Nehemiah
- Ester

Te beginnen met de verovering van het land dat God zijn volk had beloofd (Jozua), wordt in deze boeken de geschiedenis verhaald van het land. De periode van de regering der 'rechters' (Gideon, Simson en de anderen) eindigt met Samuel, die Israël koningen gaf. Na de koningen Saul, David en Salomo, die een tempel voor God bouwde in Jeruzalem scheiden tien noordelijke stammen zich af om het koninkrijk Israël te vormen, terwijl Davids familielijn wordt voortgezet in Juda. De verovering van Samaria door Assyrië markeert het einde van Israël. Maar een deel van Juda overleeft de verwoesting van Jeruzalem en de verbanning naar Babel en komt terug. Zij hernieuwen hun belofte Gods wetten te gehoorzamen, en herbouwen de tempel en de stadsmuren (Ezra; Nehemia).

POËZIE EN WIJSHEID

- Job
- Psalmen
- Spreuken
- Prediker
- Hooglied

De ramshoorn of *sjofar* werd geblazen om de Israëlieten ten oorlog te roepen.

Deze boeken bevatten het grootste deel van de gedichten in de Bijbel, en de 'wijsheid' (vaak in de vorm van spreuken: Spreuken, Prediker), hetgeen zeer populair was in het oude Nabije Oosten omstreeks de tijd van koning Salomo. Job is een poëtisch drama over het lijden. De psalmen zijn de gezangen van Israël. Het Hooglied is lyrische liefdespoëzie.

DE PROFETEN

- Jesaja
- Jeremia
- Klaagliederen
- Ezechiël
- Daniël
- 12 'kleine profeten': Hosea, Joël, Amos, Obadja, Jona, Micha, Nahum, Habakuk, Sefanja, Haggai, Zacharia, Maleachi

De profeten brachten Gods woord naar zijn volk: ze waarschuwden voor het

laatste oordeel (als zij zich afwendden van God en zich niet aan zijn wetten hielden) en bemoedigden met hoop en beloften (in sombere tijden). De meesten leefden in de 8e en 7e eeuw v. Chr., toen het land bedreigd werd, eerst door de Assyriërs, daarna door de Babyloniërs. Amos was iemand die zich uitsprak voor rechtvaardigheid namens de armen. Enigen horen thuis in de tijd van de terugkeer uit de ballingschap. Een aantal profetieën (de bekendste zijn te

Gods volk liet Hem vaak in de steek voor andere goden. Dit is een beeld van de Kanaänitische god Baäl.

vinden in Jesaja) verwachten de komst van de 'Messias', die God zal sturen om zijn volk te bevrijden en in vrede en rechtvaardigheid te regeren.

DEUTEROCANONIEKE BOEKEN / APOCRIEFE BOEKEN

- Tobit
- Judit
- Toevoegingen bij Ester
- Wijsheid van Salomo
- Wijsheid van Jezus Sirach
- Baruch
- 3 & 4 Ezra
- Brief van Jeremia
- Gebed van Azarja / Lied van de drie jonge mannen
- Susanna
- Bel en de draak
- Psalm 151
- 1, 2, 3 & 4 Makkabeeën
- Het gebed van Manasse

Veel van deze toevoegingen – vervat in rooms-katholieke en algemeen gebruikelijke bijbelversies, maar in het algemeen niet in de protestante – komt uit de Griekse (Septuaginta) vertaling van de Hebreeuwse Bijbel. Makkabeeën verhaalt de Joodse onafhankelijkheidsstrijd in de tijd ‘tussen de Testamenten’. De ‘Deuterocanonieke boeken’

Pennen, inkt en een pennendoos uit de tijd van het Nieuwe Testament.

Codex Sinaiticus, daterend uit de 4e eeuw n.Chr., bevat heel het Nieuwe Testament.

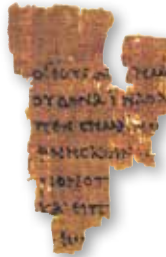
Een beeldje van Artemis (Diana) van Efeze, de stad waar de prediking van Paulus tot ongeregeldeheden leidde.

Wierook was een van de geschenken die de wijzen het kind Jezus brachten.

Het oudste bewaard gebleven deel van het evangelie volgens Johannes is van 125-150 n.Chr.

Judea stond in de tijd van het Nieuwe Testament onder Romeins militair gezag.

Pontius Pilatus, de Romeinse gouverneur die deze munt liet uitgeven, gaf toestemming voor de kruisiging van Jezus.

HET NIEUWE TESTAMENT (27 boeken)

DE EVANGELIËN EN HANDELINGEN

- Matteüs
- Marcus
- Lucas
- Johannes
- Handelingen

De vier evangeliën registreren het leven van Jezus, voornamelijk tijdens zijn drie jaar als reizend leraar en genezer, en de laatste week voor zijn kruisiging. Zijn wederopstanding wordt gezien als de bevestiging van zijn uitspraak dat Hij de beloofde Messias, ‘de Zoon van God’ was. Alle vier maken gebruik van getuigenverklaringen van zijn naaste leerlingen; elke schrijver heeft zijn eigen persoonlijke bedoeling met het vertellen van zijn verhaal.

De Handelingen der Apostelen is het vervolg van het evangelie volgens Lucas. Het verhaalt hoe de eerste christenen, in het bijzonder Petrus en de bekeerling Paulus, het ‘goede nieuws’ verspreiden in de Joodse en niet-Joodse wereld, tot in Rome toe.

DEBRIEVEN EN OPENBARING

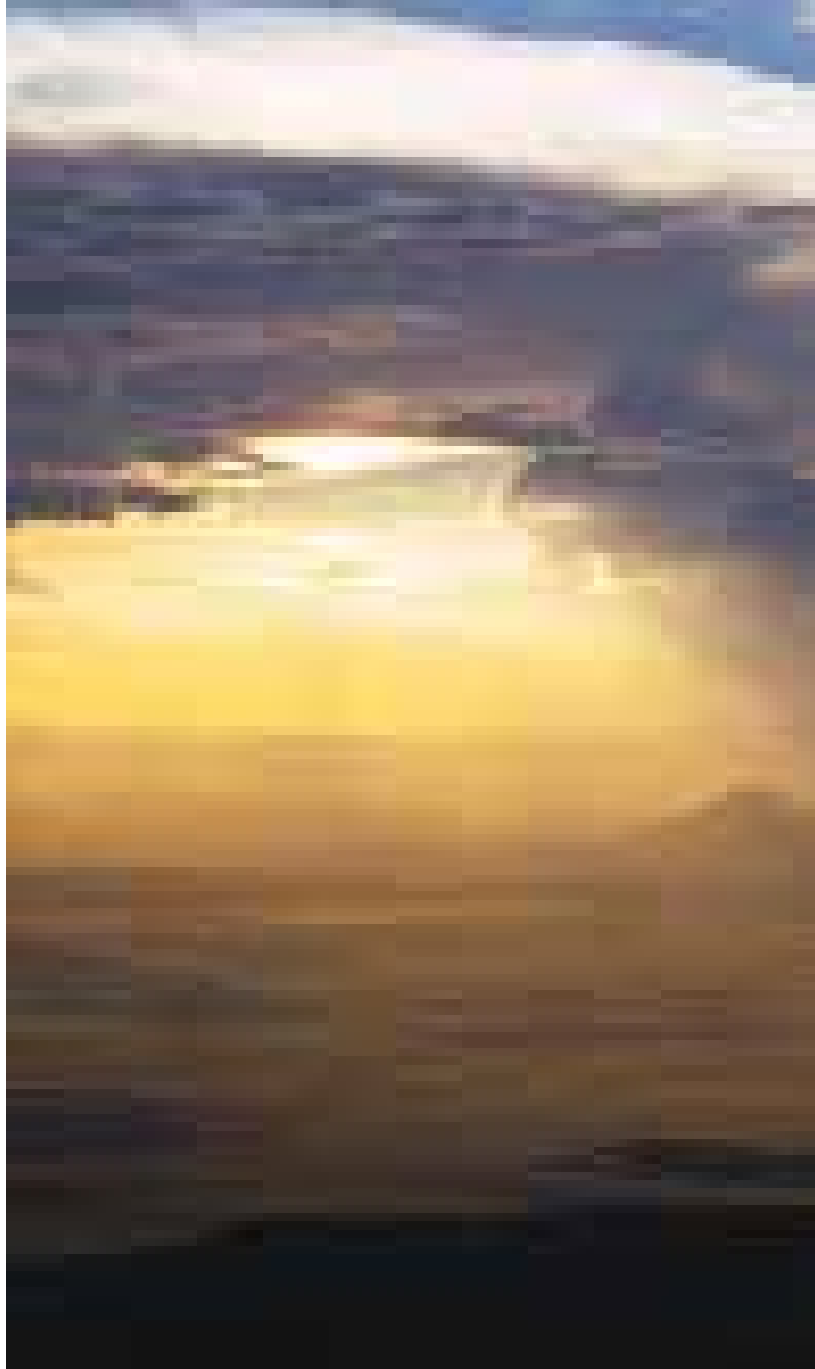

■ Romeinen	■ Titus
■ 1 & 2 Korintiërs	■ Filemon
■ Galaten	■ Hebreëën
■ Efeziërs	■ Jakobus
■ Filippenzen	■ 1 & 2 Petrus
■ Kolossenzen	■ 1, 2 & 3 Johannes
■ 1 & 2 Tessalonicenzen	■ Judas
■ 1 & 2 Timoteüs	■ Openbaring

De eerste 13 van deze brieven—geschreven aan pas gestichte ‘jonge gemeenten’—behandelen speciale situaties, vragen die de christenen stelden en de behoefte aan leiders. Alle 13 zijn onder de naam van Paulus geschreven, de ‘apostel van de niet-Joden’, wiens dramatische bekering wordt beschreven in Handelingen.

De brief aan de Hebreëën (meer een preek dan een brief) is anoniem. De andere, ‘algemene’ brieven richten zich tot grotere groepen christenen.

Openbaring is, hoewel gericht tot een groter publiek, het enige voorbeeld in het Nieuwe Testament van een ‘apocalyptisch’ geschrift. Gericht aan vervolgte christenen, verzekert Openbaring hen ervan dat Gods bedoelingen worden en zullen worden uitgevoerd, tot het einde van de geschiedenis zelf, tot de uiteindelijke vernietiging van het kwaad, als Gods volk zich voor altijd zal verheugen in zijn aanwezigheid in ‘een nieuwe hemel en op een nieuwe aarde’.

Wat is de Bijbel?

Steve Walton

Voor veel mensen is de Bijbel een onbekend boek.

Wat staat erin?

Waar gaat het over?

Het is nuttig het 'grote geheel' te zien over de betekenis van de Bijbel, zodat we ons niet zullen verliezen in details. Twee manieren om de Bijbel te zien zijn bijzonder nuttig:

- de Bijbel zien als een verhaal
- en de Bijbel te horen als een getuige.

Het grote verhaal

De Bijbel is een schitterend verhalenboek, vol goed vertelde, opwindende legenden. Maar de Bijbel is meer dan een verzameling verhalen – het is één groot verhaal, dat wordt gebracht als een hele verzameling individuele verhalen.

Het middelpunt van het grote verhaal is God en wat Hij verricht met de wereld en de mens.

De Bijbel begint met Gods schepping van hemel en aarde en vertelt het verhaal van zijn betrekkingen met het mensdom tot de dag – die nog in de toekomst ligt – dat Hij de geschiedenis zal afronden en er geen oorlog, ziekte, dood en pijn meer zullen zijn. Dit grote verhaal bestaat uit zes kerndelen.

1. De schepping

God liet het universum ontstaan uit het niets, eenvoudig door te spreken. In Genesis 1 staan zes gelegenheden vermeld waarbij God heeft gesproken, waarna wordt toegevoegd: 'En zo gebeurde het.'

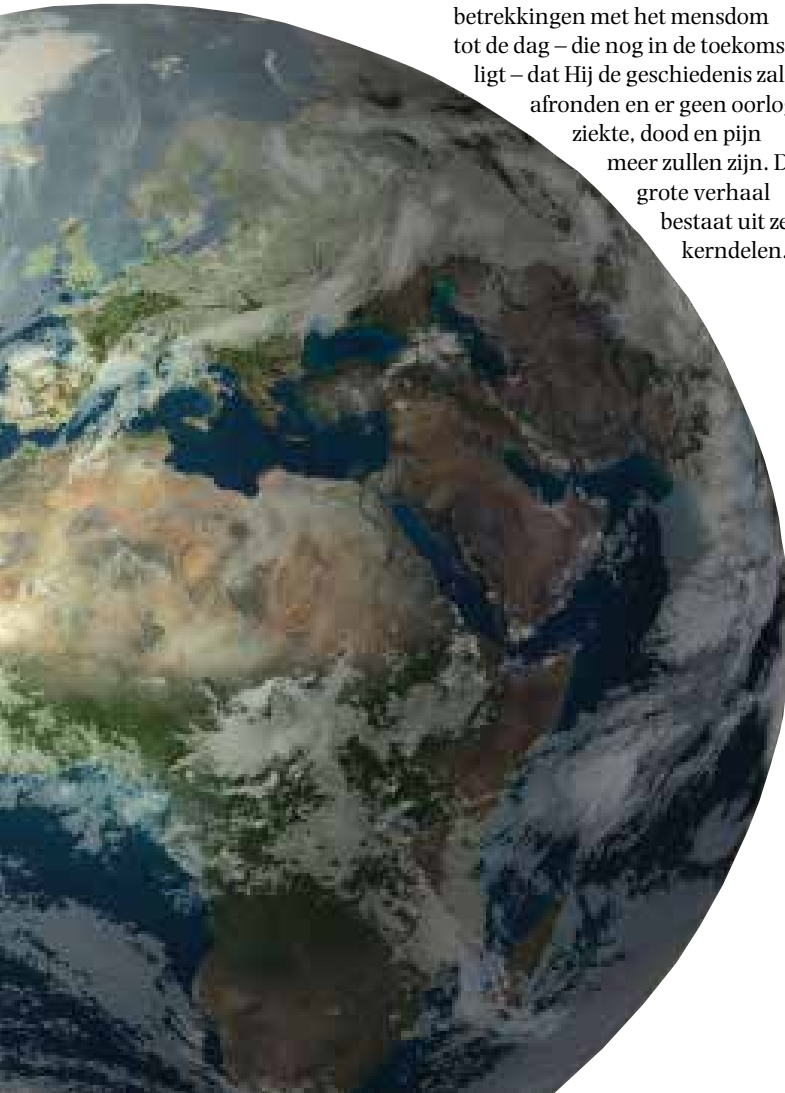
God was tevreden over de wereld die Hij had geschapen, dus noemde Hij deze 'zeer goed' (Gen. 1:31). Hij zette mensen op zijn wereld, die ervoor moesten zorgen en haar tot wasdom moesten brengen, en Hij gaf hun de verantwoordelijkheid voor de dieren, vogels, bomen en planten.

2. De zondeval

God gaf de eerste mensen de vrijheid de hof te verkennen waarin Hij hen had neergezet, maar verbood hun de vrucht te eten van een bepaalde boom (Gen. 2:15-17). Daartoe aangezet door een sprekende slang (de belichaming van het kwaad), verkozen zij Gods wil te trotseren (Gen. 3:1-7), en God reageerde hierop door hen uit de hof te verdrijven (Gen. 3:22-24).

Dit verhaal (vaak genoemd de 'zondeval' van de mensheid) is essentieel om veel van de Bijbel te kunnen begrijpen, want het legt uit dat de mensheid de relatie met God heeft verbroken – en dat de hele schepping is getroffen door deze breuk.

3. Israël

Nu volgt de tijd van Israël. God koos één man uit, en zijn afstammelingen na hem, als bemiddelaar om de schade die door de opstandige mensheid tegen God was veroorzaakt te herstellen — dat was Abra(ha)m, die in de stad Ur woonde. God gaf Abraham een drievoudige belofte:

- een nageslacht na hem
- een land dat God zijn nakomelingen zou geven
- en dat God door Abrahams nageslacht alle mensen goed zou doen (Gen. 12:1-3).

Gods bedoeling was dat de hele wereld ‘gezegend’ zou zijn door de natie Israël (de familie van Abraham).

Nadat God dit volk had uitverkoren, beschermde Hij het en zorgde Hij ervoor. Zij geraakten in slavernij in Egypte, maar God kwam tussenbeide en bevrijdde hen via Mozes, waarbij Hij hen uit Egypte leidde, via een 40 jaar durende zwerftocht door de woestijnen van het schiereiland Sinai, en naar het land bracht waar Abraham vóór hen had geleefd.

Deze machtige daad, de exodus genaamd, werd het beslissende moment voor het volk van Israël, en ook veel later keken zij erop terug als op de tijd dat God hen had gered en geadopteerd als zijn eigen volk. Ook nu nog vieren de Joden de exodus tijdens het jaarlijkse Joodse paasfeest.

Toen zij in de woestijn waren, deed God nog iets voor hen, dat de kern zou worden in het leven van het volk: Hij gaf hun zijn wet. Het volk was van Hem omdat Hij zo goed was geweest hen uit Egypte te leiden: vandaar dat de ‘Tien Geboden’, een samenvatting van de kernpunten van de wet, zo begint: ‘Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft

bevrijd’ (Ex. 20:2).

De geboden gaan dan verder over hoe Gods volk moet leven (Ex. 20:3-17). Maar de mensen slaagden er niet altijd in te leven zoals God dat wilde, en dus werd de offerdienst een ander belangrijk deel van de wet. Als de mensen zich niet aan de wet hielden, voorzag God in een manier om hun falen ‘goed te maken’ en hun relatie met Hem, die was gebroken, te herstellen. Dit werd gedaan door een dier te doden in de plaats van de wetsovertreder. De schuldige legde een hand op de kop van het dier om aan te geven dat dit voor hem werd gedood, opdat God zijn overtreding zou vergeven.

Dat was een kostbare zaak, want dieren maakten een belangrijk deel uit van de welstand in de oude plattelandsmaatschappij. Later werden de offers gebracht in de tempel in Jeruzalem, de hoofdstad van het land.

Het leven in Israël kende gedurende meer dan 1000 jaar veel hoogte- en dieptepunten. Het land werd na de dood van koning Salomo verdeeld en het noordelijk deel van het koninkrijk (Israël) kwam in de 8e eeuw v.Chr. in handen van de Assyriërs, omdat het volk zijn geloof in en vertrouwen op God in gevaar bracht door andere goden aan te hangen. De bevolking van het zuidelijk koninkrijk (Juda) werd ongeveer 150 jaar later verbannen naar Babel, om dezelfde redenen.

Maar God had niet afgedaan met zijn volk. Verbazingwekkend genoeg bracht Hij ongeveer een halve eeuw later de mensen van Juda terug naar hun eigen land. De profeten — die Gods woord doorgaven aan de mensen — interpreteerden deze thuiskomst als een ‘nieuwe exodus’, zoals de vlucht uit Egypte in de tijd van Mozes (zie bijv. Jes. 40:3-5; 43:1-7). De profeten hadden ook een komende verlosser aangekondigd, die God zou zenden om zijn volk te bevrijden, een persoon die de Joden ‘Messias’ noemden. Verschillende groepen Joden hadden verschillende voorstellingen van de Messias, maar allen keken uit naar Hem die Gods heerschappij van gerechtigheid zou brengen.

4. Jezus

De profeten beloofden meer dan alleen de teruggave van het land. Zij spraken van andere goede dingen die God voor zijn volk zou doen, inclusief vrijheid van godsdienst en leven als Gods volk, alsmede de kans zonder vrees oud te worden. Dat maakte het dubbel moeilijk toen de mensen ontdekten dat ze gevangenen in hun eigen land waren, onderdrukt door heidense machten. In de 1e eeuw n.Chr. leefden zij nog steeds als in ballingschap, werden ze nog steeds gestraft door God, ook al waren ze in hun land teruggekeerd. De Romeinen regeerden over hen en ze waren niet vrij te leven op de manier waarop het volk van God moest leven. Maar de belangrijkste verhalen die hen kenmerkten als volk, waren die over God, die handelde om hen te redden — Hij had het gedaan in de exodus en door hen terug te brengen uit Babel, en dus geloofden zij dat God het nogmaals zou doen.

Toen verscheen Jezus op het toneel, een Joodse leraar en genezer, die sprak over Gods ‘koninkrijk’ — daarmee bevestigend dat God nog steeds de leiding had, ondanks dat zijn volk moest lijden en onderdrukt werd.

Drie jaar lang onderwees en genas Jezus en bevrijdde Hij de mensen van onderdrukkende invloeden, en verkondigde Hij dat Gods macht kon worden gezien in wat Hij deed en zei (Luc. 11:16-20).

Jezus had hart voor de armen en verworpenen van de maatschappij — Hij hielp zelfs de verachte vreemdelingen die naar Hem toe kwamen (zie Mat. 8:5-13). Jezus zag zichzelf als een vernieuwer, die het nieuws bracht van Gods vergevende liefde. Hij sprak in de tempel in woorden

5. De volgelingen van Christus

die erop duiden dat deze verwoest zou worden en in een bepaalde zin door Hemzelf herbouwd zou worden (Joh. 2:18-22; Marc. 13:1-2). Door dit te beweren, liet Jezus zien dat Hij een unieke relatie had met God.

Deze boodschap was godslastering in de oren van de Joodse leiders – de druppel die de emmer deed overlopen voor hen die hun leven hadden geïnvesteerd in de tempel. Velen van hen werkten samen met de Romeinse heersers en zagen niets in de instabiliteit die Jezus scheen te brengen.

Dat leidde tot een samenzwering om Jezus ter dood te brengen (Joh. 11:47-53). Vreemd genoeg verzette Jezus zich hier niet tegen. Hij scheen te weten wat er aan de hand was en sprak er in bedekte termen over (Marc. 12:1-12). Daarenboven zag Jezus zijn komende dood als het bereiken van de verwelkoming waarop de offercultus gericht was: vergeving en vernieuwing voor de mensen.

Op de avond dat Hij werd gevangengenomen, bracht Hij de tijd door met zijn vrienden en vierde het paasmaal met hen, waarmee de uittocht uit Egypte werd herdacht. Jezus gaf die maaltijd een nieuwe betekenis. Hij interpreteerde het brood en de wijn van de maaltijd als symbolen van zijn lichaam en zijn bloed, geofferd in de dood (Luc. 22:14-20).

Korte tijd later werd Jezus gevangengenomen, berecht en ter dood veroordeeld door de Joodse leiders, en daarna door de Romeinen (want Joden konden in die dagen de doodstraf niet uitvoeren). Hij werd gekruisigd. Het land werd in duisternis gehuld terwijl Hij aan het kruis hing. Jezus stierf.

Drie dagen later waren zijn volgelingen zeer verwonderd en buiten zichzelf van vreugde om Hem weer in leven te zien: de dood had Hem niet kunnen verslaan. Hij was dezelfde Jezus die zij drie jaar lang hadden gekend, maar op de een of andere manier meer levend dan ooit tevoren. Hij was waarlijk de Messias!

Nadat Jezus uit de dood was opgestaan, gaf Hij zijn volgelingen de verantwoordelijkheid anderen over Hem te vertellen. Voordat Hij hen verliet om terug te gaan naar God de Vader, beloofde Hij hun de macht deze enorme taak uit te voeren, een persoonlijke macht die Hij de heilige Geest noemde.

Tijdens het Joodse Pinksterfeest, kort hierna, werd de kleine groep volgelingen van Jezus overweldigd door een stormachtige wind en konden ze opeens nieuwe talen spreken, zodat er een grote massa kwam opdagen om hen over Jezus te horen vertellen. Dit was de macht die hen in staat zou stellen de boodschap te verspreiden!

Dus dat deden ze, en snel. In alle landen rondom de Middellandse Zee spraken zij over de levende Jezus – om aanbeden te worden, samen met God de Vader, en dat Hij vergeving en een nieuw leven bood aan allen die Hem volgden. Er begonnen zich kleine groepjes christenen te vormen, eerst onder de Joden, maar later ook onder niet-Joden: de belofte aan Abraham dat de hele mensheid gezegend zou worden door zijn nakomelingen begon in vervulling te gaan! Deze groepen kwamen samen in huizen, meestal behorend aan een rijker lid van de groep.

Deze eerste christenen hadden grote problemen! De brieven van de leiders van de eerste christenen geven inzicht in de aard van de moeilijkheden die zij hadden, het wennen aan een nieuwe manier van leven, hetgeen betekende dat de oude barrières tussen de mensen werden geslecht – barrières van sekse, slavernij en ras (Gal. 3:28).

Ze moesten leren dat je als volgeling van Jezus niet maar raak kon leven. Zorg voor anderen, vooral voor andere

christenen, kwam vóór de eigen behoeften. Bovendien moesten zij bereid zijn te lijden voor geloof in Jezus – velen werden uit de maatschappij gestoten, anderen vonden de dood omdat zij hun leven in dienst van Jezus hadden gesteld.

6. De eindtijd

Hoe gingen de eerste christenen om met dit lijden? Hoe konden zij begrijpen wat God deed, nu Jezus niet meer op aarde was?

Het laatste boek van de Bijbel, de Openbaring van Johannes, biedt een visie van God als meester van de historische ontwikkelingen, die de geest van de vervolgte christenen zou verheffen naar de grote God die zij dienden. Bovenal keken de eerste christenen uit naar de dag waarop Jezus zou terugkeren op deze aarde om uiteindelijk het werk af te maken waarmee Hij in zijn leven, dood en opstanding was begonnen.

Op die dag zien de christenen er verlangend naar uit dat het hele universum zal worden vernieuwd en hersteld volgens Gods oorspronkelijke bedoeling met de schepping (Op. 21:1-8).

Het zal ook een dag zijn waarop het kwade en het verkeerde zal worden verwijderd van de wereld, waarin degenen die God afwijzen zullen worden geoordeeld en zij die in Jezus geloven God van aangezicht tot aangezicht zullen zien.

De Bijbel als getuige

De Bijbel vertelt dit verhaal niet op een zakelijke manier, zoals een historicus dat zou doen, maar is geschreven om degenen die de boodschap verstaan ook in contact met Jezus te brengen. Het is een getuigenis van wat God heeft gedaan in het verleden en wat God nog verder zal doen. De bedoeling is de lezers over te halen volgelingen van Jezus te worden en hen te helpen begrijpen hoe ze Hem kunnen volgen in het gezelschap van anderen. Het lezen van de Bijbel is als het krijgen van een uitnodiging voor een feest – het wachten is op onze reactie!

Een bijbelstudiegroep in Oost-Azië vertegenwoordigt de miljoenen die door de eeuwen heen het verhaal van de Bijbel hebben gehoord en gereageerd hebben door volgelingen van Jezus te worden.

Versies van de Bijbel

De Bijbel is gedurende de laatste 2000 jaar sinds het ontstaan van het christelijk geloof in vele talen vertaald. De oudste vertalingen zijn de Septuaginta uit het Hebreeuws in het Grieks (omstreeks de 3e tot de 1e eeuw v.Chr.), de Pesjitta uit het Hebreeuws in het Syrisch (vanaf de 1e eeuw n.Chr.) en de Vulgata uit het Hebreeuws in het Latijn (eind 4e eeuw n.Chr.). De eerste Bijbel die rechtstreeks uit de grondtalen in het Nederlands is vertaald, verscheen in 1637. Deze staat bekend als de Statenvertaling. In 1939 verscheen de zogenaamde Canisiusvertaling en in 1975 de Willibrordvertaling. Ook in protestantse kringen zocht men naar een nieuwe, meer

eigentijdse vertaling. Dat werd allereerst de zogenaamde NBG-vertaling van 1951, maar daarna zijn er nog meer verschillende vertalingen verschenen. De laatst verschenen bijbelvertaling is de Bijbel in Gewone Taal (2014). Zie verder 'Vertalingen van de Bijbel, p. 77.

Nederlandse Bijbels:

- (Herziene) Statenvertaling
- Willibrordbijbel
- Groot Nieuws Bijbel
- Nieuwe Bijbelvertaling
- Naardense Bijbel
- Bijbel in Gewone Taal
- NBG-Bijbel
- Het Boek
- Basisbijbel

Verwijzingen in de Bijbel

Naar onderdelen van de Bijbel wordt verwezen via een systeem dat in het begin van de 13e eeuw werd ontwikkeld.

- Elk boek in de Bijbel heeft een naam. Deze komt eerst in een verwijzing.
- Elk boek is onderverdeeld in 'hoofdstukken' (gedeelten van tussen een halve pagina of een pagina lang). Het hoofdstuk komt hierna in de verwijzing.
- Elk hoofdstuk is vervolgens verdeeld in genummerde 'verzen' (een of twee regels).

Dus een typische verwijzing in de Bijbel behelst boek, hoofdstuk en vers/verzen.

Bijvoorbeeld:

Romeinen 3:21-26

Genesis 12:1-3

Dat vergemakkelijkt het zoeken.

Gebruik de verwijzingen om uw weg te vinden in de Bijbel, maar laat de hoofdstukken en verzen u niet voorschrijven hoe u een bepaald gedeelte leest! Ze waren er niet in het originele Hebreeuws en Grieks, en soms wordt een hoofdstuk midden in een belangrijk verhaal of argument afgebroken, waardoor de tekst minder vloeiend wordt.

Het lezen van de Bijbel

Stephen Travis

Het lezen van de Bijbel kan moeilijk zijn. Soms is het opwindend, inspirerend. Maar soms is het verwarrend. Hoe kunnen we erin komen en ermee doorgaan?

Het helpt ons duidelijk voor ogen te houden waarom we lezen. Mensen lezen de Bijbel om allerlei redenen.

- U kunt de Bijbel lezen als literatuur. De Psalmen en het boek Jesaja bijvoorbeeld worden gerekend tot de mooiste boeken ter wereld.
- U kunt de Bijbel lezen om de geschiedenis van de oude wereld te ontdekken.
- U kunt de Bijbel lezen om de grondbeginselen te bestuderen van de joodse en christelijke geloofsopvattingen en de ethische normen.
- Of u kunt de Bijbel lezen om de thema's en verhalen te ontdekken die het werk van vele kunstenaars, musici en schrijvers in de wereld hebben geïnspireerd. Dit zijn allemaal positieve redenen voor het bestuderen van

de Bijbel. Maar we komen pas tot de kern van de zaak als we ons afvragen waarom de bijbelboeken zijn geschreven.

“Als ... iemand dit boek, geschreven door gewone mensen, rekening houdend met de kentekenen van de tijd en de moeilijkheden veroorzaakt door de vertaling, nederig ter hand neemt, dan gaat de heilige Geest aan het werk en brengt Hij Christus door de tekst naar de geest en het hart en het geweten van de lezer.”

Donald Coggan

Wat motiveerde de mensen die de verhalen hebben verteld, de psalmen hebben gecomponeerd, de brieven hebben geschreven, de toekomst hebben verkondigd?

Hoe zagen zij de inwerking van God op het leven van de mens?

We kunnen hun bedoelingen samenvatten in vier onderdelen.

Verhaal

Ten eerste vertellen zij het verhaal over hoe God een

bepaalde groep mensen uitnodigde om Hem te leren kennen, zodat op den duur de hele wereld Hem zou leren kennen en liefhebben. Ondanks de verschillende boeken binnen de Bijbel en het tijdsverloop gedurende welke de Bijbel werd geschreven, loopt er een draad door het geheel dat perspectief geeft aan de verschillende delen.

Relatie

Ten tweede spreken zij over onze relatie tot God. Er zijn verhalen over mensen die God willen gehoorzamen, boodschappen van profeten om Gods wegen meer te ontdekken, gebeden van mensen die verlangen naar Gods gezin.

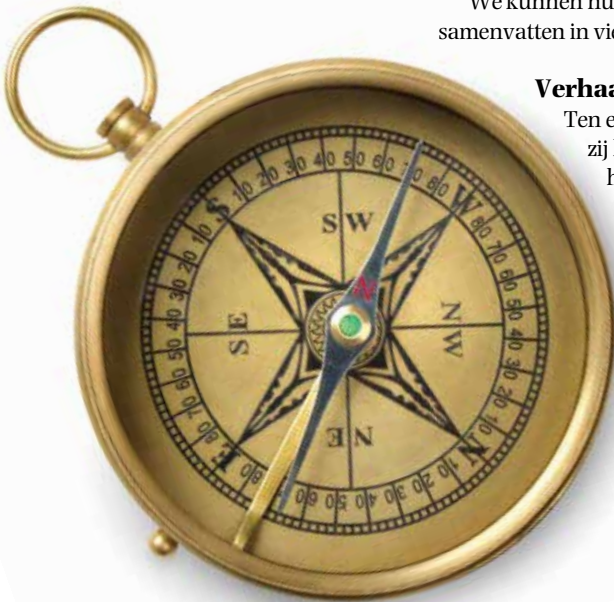
Geloofsgemeenschap

Ten derde spreken zij over onze relatie met Gods mensen, de kerk. De boeken van de Bijbel werden hoofdzakelijk geschreven voor de gemeenschap, niet voor individuen. Dus zouden we kunnen ontdekken dat hun boodschap duidelijker bij ons overkomt als we de Bijbel bestuderen met anderen, in plaats van alleen.

De samenleving

Ten vierde spreken zij – vooral in het Oude Testament – ons over onze verhouding tot de samenleving en de wereld. De Bijbel is geen boek over een privégodsdienst, maar laat zien hoe Gods mensen in hun eigen leven Gods karakter en zijn zorg voor de hele wereld moeten laten doorklinken.

Als we dus de boodschap van de Bijbel willen verstaan, hoe moeten wij dan gaan lezen?

De Bijbel lijkt op een kompas en geeft richting aan ons leven.

- **Herken de verscheidenheid in de Bijbel** Er zijn verhalen en gelijkenissen, gebeden en liefdesgezangen, profetieën en spreuken, visies over de hemel en praktische richtsnoeren voor het dagelijks leven.

Ons leven kent vele verschillende aspecten en God is in alle geïnteresseerd. Daarom is het normaal gesproken geen goed idee te proberen de Bijbel van Genesis tot het einde door te lezen. Het is bijvoorbeeld beter van tijd tot tijd van het Oude naar het Nieuwe Testament over te stappen en omgekeerd.

Een goed idee is misschien te beginnen met een evangelie, daarna wat psalmen te lezen, dan een van de kortere brieven in het Nieuwe Testament en daarna het eerste deel van Genesis (hs. 1-11).

- **Vraag je af: 'Wat voor boek lees ik?'** We lezen een geschiedenisboek op een andere manier dan een instructieboekje voor de auto. En verschillende soorten bijbelboeken moeten op een verschillende manier worden benaderd. Als ik de Bergrede lees (Mat. 5-7), pauzeer ik na elke zin, want elk woord van Jezus is een essentiële aanwijzing voor christelijk leven. Als ik in het Oude Testament het boek Prediker lees, ben ik meer ontspannen en glimlach ik om de ironische inzichten in de menselijke natuur.
- **Probeer eens grote stukken in één keer te lezen**, vooral als u een verhalenboek bestudeert. In een roman lezen we immers ook niet slechts enkele bladzijden om het boek dan weg te leggen tot de volgende dag. Lees een evangelie in zijn geheel en u zult dingen over Jezus aan de weet komen waar u nooit eerder aan hebt gedacht. Lees het verhaal van David in 1 en 2 Samuel en u zult inzicht

krijgen in Gods betrokkenheid bij alle ups en downs in zijn leven, hetgeen u nooit bereikt door slechts enkele verzen per keer te lezen.

- **Vraag uzelf tijdens het lezen eens af welke inzichten de passage biedt** over de vier aspecten van het doel van de Bijbel zoals boven beschreven: Wat kom ik aan de weet over Gods plan voor de wereld; over mijn relatie tot God, tot Gods mensen en tot de samenleving en de wereld? Natuurlijk zal niet iedere passage licht werpen op deze vier gebieden in ons leven. Maar er zal altijd iets zijn dat u helpt inzicht te krijgen over uw leven met God.
- We moeten ook **toestaan dat de Bijbel ons vragen stelt** – toestaan dat onze veronderstellingen, ons gedrag en onze prioriteiten ter discussie worden gesteld. We zullen de boodschap verstaan als we de Bijbel benaderen met het nodige respect – niet voor hetgeen gedrukt staat, maar voor God, die ons toespreekt via de Bijbel.
- **Laat u niet afschrikken** door het gevoel dat u een spoedcursus

Het lezen van de Bijbel samen met anderen kan een stimulerende manier van bestuderen zijn, omdat iedereen zijn inzichten kan delen.

in bijbeluitleg (dat wordt vaak 'hermeneutiek' genoemd) zult moeten volgen voordat u bevoegd bent de Bijbel te lezen.

Er zijn studiegidsen en -boeken die daarbij kunnen helpen (en zie verder 'Bijbeluitleg door de eeuwen heen', p. 53). Maar niemand kan leren voetballen door in een gemakkelijke stoel trainingsschema's te lezen! Gebruik de gidsen die beschikbaar zijn, zoals dit Handboek. Maar laat u niet weerhouden op het doel te schieten!

- **De Bijbel is geen kookboek** met een recept voor elke omstandigheid van het leven nu. Men zou eerder kunnen spreken van een kompas om ons in de goede richting te sturen, dan van een kaart waarop elk detail staat aangegeven. De boodschap van de Bijbel maakt ons geleidelijk tot de mensen die we bestemd zijn te worden. Door de Bijbel word je christen, en de christen benadert God en de vraagstukken van het leven op een christelijke manier.